

Co-funded by
the European Union

De tre nasjonale fartøyvernsentrene for bevaring av historiske fartøyer i Norge tildeles Europas høyeste kulturminnepris for 2023

Brussel / Haag, 13. June 2023

[EU-kommission](#) og [Europa Nostra](#) har nettopp kunngjort vinnerne av **De europeiske kulturminneprisene / Europa Nostra Awards** for 2023. I år har 30 fremragende kulturminne-prosjekter fra 21 europeiske land blitt tildelt **Europas tyngste pris innenfor kulturminnefeltet** (se den fullstendige listen under). **Blant årets vinnere er De tre nasjonale fartøyvernsentrene for bevaring av historiske fartøyer i Norge.** De gjør en stor innsats for å ta vare på de mange fag og ferdigheter knyttet til tilbakeføring og istandsetting av historiske fartøyer. Disse sentrene skiller seg ut gjennom sin helhetlige tilnærming, som gir en omfattende erfaring, som setter et imponerende eksempel for land i Europa.

De 30 prisvinnerne ble plukket ut av en [Jury](#), satt sammen av europeiske eksperter innenfor kulturminnebevaring. Dette skjedde etter at fem ulike [Selection Committees](#) hadde gjennomgått alle de mottatte nominasjonene, som sedvanlig kom fra enkeltpersoner og organisasjoner i 35 europeiske land.

Margaritis Schinas, Vice-President, EU-kommisjonen, med ansvar for fremme av "Our European Way of Life", og for tiden ansvarlig for kultursektoren, kom med følgende reaksjon til annonseringen av årets prisvinnere: *"Bak hver vinner av årets europeiske kulturminnepriser/Europa Nostra Awards står det ekstraordinære ferdigheter og et sterkt engasjement for å bevare vår felles kulturarv, som er så viktig for vår felles opplevelse av tilhørighet i våre samfunn og i Europa."*

Cecilia Bartoli, den verdenskjente mezzo-sopran og presidenten i Europa Nostra, sier i den forbindelse: "Jeg gir mine varmeste gratulasjoner til årets vinnere av De europeiske kulturminnepriser/Europa Nostra Awards, med deres høyst fortjente påskjønnelse. De er inspirerende eksempler som på en forbilledlig måte bidrar til å virkeliggjøre et vakrere, mer bærekraftig og inkluderende Europa. Deres respektive historier viser hvorledes motgang kan overvinnes gjennom samordning av kompetanse, målrettet arbeid, skaperevne og innovasjon. Jeg ser frem til å møte dem personlig og feire resultatene under pristildelingsseremonien i vår kjære Verdensarv-by Venedig.

Prisutdelingen vil finne sted under **Den europeiske kulturminnepris-seremonien 28 september i [Palazzo del Cinema](#) i Venedig.** Europa Nostras president, **Cecilia Bartoli**, vil delta i seremonien. **Margaritis Schinas**, vise-president i EU-kommisjonen er også ventet å delta i dette arrangementet. Under seremonien vil årets **Grand Prix vinnere** og **Vinneren av publikumsprisen (Public Choice Award)** bli offentliggjort. Disse velges blant årets prisvinnere og vil motta Euro 10.000 hver. Pristildelingsseremonien vil være et høydepunkt under [European Cultural Heritage Summit 2023](#). Dette arrangementet er organisert av Europa Nostra 27-30 september i Verdensarv-byen Venedig, med støtte fra EU-kommisjonen.

Kulturminneentusiaster og alle med interesse for å bevare vår kulturarv oppmuntres til å se hvem som er årets prisvinnere og gi sin [stemme online](#) på **vinner av publikumsprisen, som også mottar Euro 10.000.**

De nasjonale fartøyvernsentrene for bevaring av historiske fartøyer i Norge

De tre nasjonale fartøyvernsentrene for bevaring av historiske fartøyer utfører omfattende arbeid for å bevare kunnskap og ferdigheter knyttet til tilbakeføring og istandsetting av historiske fartøyer, som er en viktig del av Norges rike maritime kulturarv. **Norsk Forening for Fartøyvern**, en frivillig kulturminneorganisasjon (NGO) som representerer eiere av tradisjonelle fartøyer har samarbeidet tett med **Direktoratet for kulturminnebevaring (Riksantikvaren)** for å utvikle en plan for å sikre kunnskapene innenfor disse områdene. Gjennom 1960- og 1970-årene falt en økende interesse for å bevare historiske fartøyer sammen med store endringer i fiskeriene, kystnær sjøtransport og bruken av tradisjonelle fartøyer. Mange fartøyer forsvant fra havnene eller ble ikke lenger brukt til det formål de var bygget. Ferdighetene som krevdes for å holde disse

fartøyene ved like forsvant gradvis, samtidig som det ble et økende behov for å bevare et representativt utvalg historiske fartøyer.

Tre fartøyvernssentre ble etablert: **Bredalsholmen Dokk og fartøyvernssenter**, utenfor Kristiansand, tar vare på tradisjonelle kunnskaper knyttet til istandsetting av jern- og stål-fartøyer og dampkjeler, som klinking og andre teknikker; **Hardanger fartøyvernssenter** i Nordheimsund, restaurerer trefartøyer og har kompetanse innenfor tauverk, rigging, smiing, klinkbyggede båter, mens **Nordnorsk Fartøyvernssenter** i Gratangen, Nord-Norge, restaurerer fartøy bygget av tre og samiske fartøyer, og har betydelig kunnskap knyttet til motorer og eldre elektronisk utstyr.

Målet for de tre sentrene var å tilbakeføre et representativt utvalg historiske fartøyer. I tillegg tilbyr sentrene rådgivning til eiere av historiske fartøyer og engasjerer seg i dokumentasjon og forskning. Etter som tradisjonelt sjømannskap og tilknyttet kunnskap om fartøyer og materialkunnskap går tapt, blir opplæring av fagfolk innenfor de tradisjonelle ferdighetene og etablering av lærlig-ordninger stadig viktigere. Restaureringsprosjektene tjener som verdifulle opplæringsarenaer for å bringe de tradisjonelle maritime kunnskapene videre til neste generasjoner.

Etableringen av de tre sentrene, støttet av nasjonale og regionale bidrag under oppbygningen, har gitt betydelig ringvirkninger til lokalsamfunnene og landet for øvrig. Derfor har det vært stor internasjonal interesse for prosjektet fra håndverkere fra hele Europa og andre deler av verden. Disse har gjennom årene funnet arbeid ved sentrene over kortere eller lengre tid. I en europeisk sammenheng er sentrene ganske enestående, idet de kombinerer et initiativ fra myndighetene med stor frivillig innsats, finansiering fra private og selskaper, og langsiktig offentlig støtte for bevaring av en flåte på ca. 270 historiske fartøyer. Eiere av historiske fartøyer mottar støtte og kan selv velge et fartøyvernssenter for nødvendig restaureringsarbeid.

“Norges tre nasjonale fartøyvernssentre for bevaring av historiske fartøyer bevarer ikke bare kulturminner, men genererer også økonomiske verdier i lokalsamfunnene. Initiativets profesjonelle preg er åpenbart, da det arbeid som utføres er av høy kvalitet og organisasjonen opprettholder en godt dokumentert gjennomføring av prosjektene og nyter stor nasjonal støtte fra norske myndigheter. Den langsiktige påvirkning fra de tre sentrene er prisverdig og understøttes av overbevisende data som viser håndfaste resultater av deres arbeid. Dette initiativet markerer seg for sin omfattende tilnærming, som skaper et helhetlig inntrykk som fremstår som et tydelig eksempel for andre europeiske land som står overfor lignende utfordringer i arbeidet med å bevare sin maritime kulturarv”, kommenterer Awards’ juryen.

Kontakt: Åsmund Kristiansen | asmund.kristiansen@hvm.museum.no | fartoyvern.no | bredalsholmen.no | nnfa.no

Fra Norge til Portugal, fra Frankrike til Ukraina:

Dette er vinnerne av De europeiske kulturminnepriser/Europa Nostra Awards 2023¹

Bevaring og tilpasset gjenbruk

[Steam Engine Brewery, Lobeč, CZECHIA](#)

[Friluftsskolen Open-Air School, Copenhagen, DENMARK](#)

[Hôtel de la Marine, Paris, FRANCE](#)

[Royal Gardens of Venice, ITALY](#)

[Museum of Urban Wooden Architecture, Vilnius, LITHUANIA](#)

[Wit Stwosz Altarpiece in St. Mary’s Basilica, Kraków, POLAND](#)

[Mudéjar Ceilings of the Cathedral of Funchal, Madeira, PORTUGAL](#)

[Deba Bridge, Gipuzkoa, SPAIN](#) som etablerer et imponerende eksempel for anere europeiske land som står overfor lignende utfordringer

[Ruins of the Monastery of San Pedro de Eslonza, Gradefes, SPAIN](#)

Forskning

[Scientific-Archaeological Studies for the Preservation of Ezerouyk, ARMENIA/FRANCE](#)

[Proto-Industrial Architecture of the Veneto in the Age of Palladio, ITALY](#)

[Safeguarding of the Artisanal Fishing Technique “Arte-Xávega”, PORTUGAL](#)

Utdannelse, trening og ferdigheter

[MADE IN: Crafts and Design Narratives, AUSTRIA/CROATIA/SLOVENIA/SERBIA](#)

[ACTA VISTA, Marseille, FRANCE](#)

¹ The winners are listed alphabetically by country

[Carpenters without Borders, Paris, FRANCE](#)

[National Centres for Restoration of Historic Vessels, NORWAY](#)

[Pathfinders of the Waters, Danube Delta, ROMANIA](#)

Bredde-engasjement og bevisstgjøring

[Village Square Meer, Antwerp, BELGIUM](#)

[Budapest100, HUNGARY](#)

[Museum of Literature Ireland \(MoLI\), Dublin, IRELAND](#)

[Open for You, ITALY](#)

[ALMADA Project, Lisbon, PORTUGAL](#)

[Via Transilvanica, ROMANIA](#)

[Un-archiving Post-industry, UKRAINE/UNITED KINGDOM](#)

Særlig innsats

[Hambis Tsangaris, CYPRUS](#)

[Sergio Ragni, ITALY](#)

[Cláudio Torres, PORTUGAL](#)

[Saving Ukrainian Cultural Heritage Online \(SUCHO\), UKRAINE/INTERNATIONAL PROJECT](#)